

Sygn. akt II PK 43/08

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa R. G.

przeciwko M. S.A. we W.

o przywrócenie do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 czerwca 2008 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 25 października 2007 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 10 kwietnia 2007 r., w sprawie ...478/06, oddalił powództwo R. G. przeciwko M. S.A. we W. o przywrócenie do pracy.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony u strony pozwanej na stanowisku szefa projektu-kierownika zadania inwestycyjnego. W dniu 22 lutego 2005 r. prezes zarządu pozwanej Spółki wydał zarządzenie w sprawie powołania grupy serwisowej, w skład której weszło siedmiu pracowników. Powód został wyznaczony na kierownika grupy serwisowej. W dniu 26 lutego 2006 r. – w związku z przeprowadzanymi zmianami organizacyjnymi i zamiarem likwidacji z dniem 1 czerwca 2006 r. jednego z trzech stanowisk pracy kierowników budowy-szefów projektu - strona pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę z przyczyn

niedotyczących pracownika. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazała likwidację stanowiska pracy kierownika budowy-szefa projektu. Z dniem 30 czerwca 2006 r. prezes zarządu pozwanej Spółki rozwiązał grupę serwisową. Pracownicy, którzy wchodzili w jej skład, pozostali nadal na stanowiskach, które zajmowali przed utworzeniem tej grupy i które zajmowali w czasie jej funkcjonowania. Sąd nie podzielił twierdzeń powoda, że wskazana przyczyna wypowiedzenia mu umowy o pracę (likwidacja stanowiska pracy) była nieprawdziwa i nierzeczywista, ponieważ od 22 lutego 2005 r. powód pełnił obowiązki kierownika grupy serwisowej, a takie stanowisko nie zostało w pozwanej Spółce zlikwidowane. Zdaniem Sądu Rejonowego, zawarte w zarządzeniu prezesa o powołaniu grupy serwisowej postanowienia w żaden sposób nie oznaczały, że utworzenie tej grupy pociągało za sobą zmianę treści umowy o pracę łączącej powoda z pracodawcą, w szczególności w odniesieniu do warunków pracy obejmujących powierzone stanowisko pracy. Czasowe powierzenie powodowi zadań kierownika grupy serwisowej nie oznaczało, że z tą chwilą przestał on zajmować stanowisko kierownika zadania inwestycyjnego - szefa projektu. A to stanowisko zostało rzeczywiście zlikwidowane, co było rzeczywistą i uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia powodowi umowy o pracę.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zarzucając naruszenie prawa materialnego, w szczególności: art. 30 § 4 k.p. przez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że strona pozwana podała w piśmie rozwiązującym z nim umowę o pracę uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia; art. 29 § 4 k.p. przez jego niezastosowanie w sprawie i przyjęcie, że skoro oświadczenie woli pracodawcy określało nowe warunki pracy i jednocześnie nie wypowiedziało dotychczasowych warunków pracy, to nie można go było uznać za wypowiedzenie zmieniające i w związku z tym nie doszło do zmiany stanowiska pracy powoda, mimo że powód przyjął nowo zaproponowane warunki pracy; art. 45 § 1 i 2 k.p. przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że podana przez pozwanego przyczyna wypowiedzenia powodowi umowy o pracę była uzasadniona i w związku z tym nie było podstaw do przywrócenia powoda do pracy; art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie udowodnił, że po powierzeniu mu obowiązków kierownika grupy serwisowej pracował na tym stanowisku, a nie na stanowisku szefa projektu-kierownika

zadania inwestycyjnego, skoro ciężar dowodu, że okoliczności takie nie zachodziły, przeszedł na pozwanego wobec udaremnienia przez pozwanego przeprowadzenia dowodu z żądanych przez powoda dokumentów, będących w posiadaniu pozwanego.

Sąd Okręgowy we W. – Sąd Pracy, wyrokiem z 25 października 2007 r., w sprawie ...226/07, oddalił apelację powoda. Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzeń powoda, że w sposób dorozumiany doszło do zmiany warunków świadczonej przez powoda pracy, a mianowicie zostało zmienione jego stanowisko pracy z szefa projektu-kierownika zadania inwestycyjnego na kierownika grupy serwisowej, skoro strona pozwana wyraźnie zastrzegła w zarządzeniu prezesa zarządu o utworzeniu grupy serwisowej, że powierzenie nowej funkcji nie wpływa na zakres dotychczasowych obowiązków pracowników. Sąd drugiej instancji stwierdził, że dla dorozumianej zmiany przez pracodawcę stanowiska pracy powoda musiałby istnieć zupełny brak zastrzeżenia ze strony pozwanej co do dalszego powierzenia dotychczasowych obowiązków. Istnienie takiego zastrzeżenia eliminowało możliwość zastosowania instytucji przewidzianej w art. 60 k.c. (co do dokonania czynności prawnej w sposób dorozumiany – *per facta cocludentia*). Sąd Okręgowy stwierdził, że powierzenie powodowi funkcji kierownika grupy serwisowej nie stanowiło wypowiedzenia zmieniającego w rozumieniu art. 42 k.p. Powołanie grupy serwisowej było tymczasowe (przejściowe) i nie pociągało za sobą zmiany treści umów o pracę łączących pracodawcę z pracownikami wchodzącymi w jej skład. Zarządzenie prezesa zarządu o powołaniu grupy serwisowej nie może być traktowane jako propozycja zmiany dotychczasowych warunków pracy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawach:

1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie: art. 11 k.p. w związku z art. 30 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 353 k.c. w związku z art. 300 k.p. wskutek przyjęcia, że mimo zgodnego działania stron stosunku pracy, w wyniku którego w następstwie powierzenia powodowi czynności kierownika grupy serwisowej i podjęcia przez powoda wykonywania obowiązków charakterystycznych dla tego stanowiska, przy

jednoczesnym zaprzestaniu wykonywania czynności charakterystycznych dla wcześniej zajmowanego stanowiska szefa projektu-kierownika zadania inwestycyjnego, nie doszło *per facta concludentia* do zmiany treści umowy przez ukształtowanie nowego zakresu obowiązków; art. 30 § 4 k.p. przez błędne jego zastosowanie w następstwie przyjęcia, że wskazanie przez pracodawcę, w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy o pracę, uzasadnienia odnoszącego się do rodzaju pracy od dawna już niewykonywanego i zastąpionego przez inne obowiązki pracownika, odpowiada wymaganiom określonym w tym przepisie; art. 45 § 1 k.p. przez błędne jego zastosowanie w następstwie przyjęcia, że uzasadnione jest wypowiedzenie umowy o pracę, którego argumentacja odnosi się do treści umowy determinowanej przez warunki pracy (zakres obowiązków), które od dawna nie były wykonywane, bowiem zastąpione zostały przez uzgodnione między stronami objęcie nowych, innych obowiązków przez pracownika;

2) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie: art. 248 § 2 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., wskutek bezzasadnego zaakceptowania pominięcia przez Sąd pierwszej instancji dowodu z dokumentów znajdujących się w posiadaniu strony pozwanej, które zaprzeczyłyby wysnuwanym twierdzeniom o rzekomym wykonywaniu przez powoda, po dacie powierzenia mu obowiązków kierownika grupy serwisowej, jakichkolwiek czynności charakterystycznych dla zajmowanego wcześniej stanowiska szefa projektu-kierownika zadania inwestycyjnego, co doprowadziło Sąd do błędnej oceny odmowy przedstawienia takich dokumentów przez stronę pozwaną i do przekroczenia przez Sąd granic swobodnej oceny materiału dowodowego, a tym samym do wyprowadzenia ocen prowadzących do nieuwzględnienia żądania powoda.

Skarżący uzasadnił konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie istotnymi zagadnieniami prawnymi sprowadzającymi się do kwestii:

po pierwsze - czy w sytuacji, gdy pracodawca powierza pracownikowi, przy niezmiennych warunkach wynagradzania, wykonywanie pracy o innym charakterze i obowiązkach, zaprzestając jednocześnie zatrudniania pracownika przy czynnościach charakterystycznych dla dotychczas zajmowanego stanowiska,

nie oznaczając jednocześnie czasu wykonywania tych nowych obowiązków, a pracownik przystępuje od razu do wykonywania nowych obowiązków, a przy tym stan ten trwa przez kilkanaście miesięcy, aż do czasu wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę, zasadne jest przyjęcie, że tym samym w drodze czynności dorozumianych doszło między stronami stosunku pracy do zmiany treści umowy w zakresie odnoszącym się do warunków pracy,

po drugie - czy w opisanej sytuacji dopuszczalne jest uznanie za uzasadnione wypowiedzenia umowy o pracę z tej przyczyny, że okoliczności leżące po stronie pracodawcy, a wiążące się z jego sytuacją rynkową, zmuszają go do likwidacji stanowiska, na którym pierwotnie był pracownik zatrudniony, lecz charakterystycznych dla niego obowiązków nie wykonywał od czasu objęcia nowych obowiązków,

po trzecie - czy dla oceny, że wypowiedzenie umowy jest uzasadnione, niezbędne jest odniesienie go do cech umowy charakteryzowanej przez treść obowiązków od kilkunastu już miesięcy wykonywanych, na podstawie opisanych wyżej czynności dorozumianych.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie apelacji i przywrócenie powoda do pracy u pozwanej na poprzednich warunkach i na dotychczas zajmowane stanowisko kierownika grupy serwisowej, a w przypadku uznania, że przywrócenie powoda do pracy jest niemożliwe lub niecelowe - zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej odszkodowania w wysokości 9.201 zł z ustawowymi odsetkami od daty ustania stosunku pracy, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Nie spełnia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. powołanie się przez skarżącego na jakiegokolwiek względy, które w jego ocenie uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca taki wniosek powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (postanowienie SN z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, LEX nr 189753).

Dla spełnienia wymagania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie jest wystarczające odwołanie się przez stronę skarżącą do jakichkolwiek okoliczności, które jej zdaniem przemawiają za takim rozpoznaniem. Jedynie wyraźne odniesienie się do co najmniej jednej z przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przedstawienie argumentacji przekonującej, że przesłanka taka w istocie w sprawie zachodzi, stanowi zadośćuczynienie obowiązkowi wynikającemu z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. (postanowienie SN z 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037).

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tym, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które zostały przytoczone powyżej.

W ocenie Sądu Najwyższego, przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie została w przekonujący sposób wykazana.

Przyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.) może nastąpić tylko wówczas, gdy skarżący przedstawi (zidentyfikuje) to zagadnienie przez jego sformułowanie z przytoczeniem argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych (por. postanowienie SN z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). Skarżący identyfikuje sformułowane zagadnienia prawne jako prawdopodobnie dotyczące art. 42 k.p. (skoro tylko ten przepis pojawia się wyraźnie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania), a jednocześnie nie opiera skargi kasacyjnej na zarzucie naruszenia tego przepisu; podobnie nie opiera skargi na zarzutach dotyczących naruszenia przepisów

Kodeksu cywilnego dotyczących składania oświadczeń woli (art. 60 k.c.) oraz wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.), chociaż wywód Sądu Okręgowego sprowadzał się przede wszystkim do zanegowania twierdzeń powoda o rzekomo dorozumianym (*per facta concludentia*) przekształceniu treści stosunku pracy powoda w zakresie powierzonego mu stanowiska pracy.

Z treści uzasadnienia skargi kasacyjnej wynika, że skarżący w istocie kwestionuje dokonane przez Sąd odwoławczy (w ślad za Sądem pierwszej instancji) ustalenie, że powodowi nie powierzono nowej - innej – pracy na stanowisku kierownika grupy serwisowej. Zakwestionowanie tego ustalenia nie jest możliwe w postępowaniu kasacyjnym. Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniu, że powodowi nie powierzono w pozwanej Spółce innego od określonego w umowie o pracę stanowiska pracy a powierzenie mu przejściowo (tymczasowo, doraźnie) funkcji kierownika grupy serwisowej nie stanowiło zmiany warunków zawartej umowy o pracę. Powód był do końca zatrudniony w pozwanej Spółce - nie tylko formalnie, ale także faktycznie – na stanowisku szefa projektu-kierownika zadania inwestycyjnego, które to stanowisko pracy zostało faktycznie zlikwidowane. Sąd Okręgowy odrzucił wersję faktyczną prezentowaną przez powoda, że wypowiedzenie mu umowy o pracę było nieuzasadnione z powodu likwidacji stanowiska pracy, którego w chwili wypowiedzenia nie zajmował. Nie byłoby możliwe – przy sformułowanych przez skarżącego podstawach kasacyjnych - zakwestionowanie ustalenia Sądu Okręgowego, że nie miało miejsca złożenie dorozumianych oświadczeń woli stron o zmianie warunków umowy o pracę poprzez ukształtowanie nowego zakresu obowiązków na innym stanowisku pracy. Takiego działania bowiem, a nawet woli (zamiaru) zmiany zakresu obowiązków, nie było po stronie pozwanego pracodawcy, a zmiana warunków umowy o pracę za dorozumianym porozumieniem wymaga zgodnych (choćby dorozumianych) oświadczeń woli stron umowy o pracę (art. 11 k.p.).

W tych warunkach (przy wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleniach faktycznych) rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przedstawionych przez powoda zagadnień prawnych nie miałoby żadnego wpływu na sposób rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej.

Do Sądu Najwyższego należy ocena, czy sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne rzeczywiście nim jest i czy jest ono na tyle istotne, żeby sprawa została rozpoznana przez najwyższą instancję sądową (por. postanowienie SN z 11 lipca 2007 r., IV CZ 104/02, LEX nr 55520). W rozpoznawanej sprawie w skardze kasacyjnej nie sformułowano istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie stanowi bowiem istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) problem prawny, którego wyjaśnienie nie miałoby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie SN z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uznał, że w sprawie nie zachodzi żadna z okoliczności wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co prowadziło do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c.